

Myndighetens rätt till upplysningar och tillträde

Här ger Livsmedelsverket vägledning om hur kraven i lagstiftningen kan uppnås. Vägledningen är inte bindande och utesluter inte andra sätt att uppfylla kraven.

Kontrollmyndigheter har omfattande rätt till upplysningar och tillträde till handlingar, områden, lokaler, andra utrymmen med mera. Ta del av vad som gäller här nedanför.

Myndigheten har omfattande rättigheter

De kontrollmyndigheter som verkar inom livsmedelsområdet har omfattande befogenheter för att kunna utföra kontrolluppgifter. Myndigheten som du representerar har rätt att, i den utsträckning som behövs för kontrollen, få tillträde till områden, lokaler och andra utrymmen som har anknytning till den livsmedelsverksamhet som kontrolleras och där göra undersökningar och ta prover. Myndigheten har också rätt att, i den utsträckning som behövs för kontrollen, på begäran få upplysningar och ta del av handlingar som företagen har. Se 20 § livsmedelslagen (2006:804).

Rättigheten till tillträde och information gäller även för officiella veterinärer som har förordnats enligt lagen (2009:1254) om officiella veterinärer, ett organ med delegerade uppgifter eller en fysisk person som har delegerats vissa uppgifter.

Även Europeiska kommissionen och inspektörer och experter som utsetts av kommissionen har samma befogenheter, till exempel personal från SANTE F. Av artikel 119 i förordning (EU) 2017/625 framgår medlemsstaternas skyldigheter att säkerställa att kommissionens experter får tillträde till lokaler m.m. och tillgång till information av betydelse.

Ett föreläggande enligt bestämmelsen i 20 § livsmedelslagen kan förenas med vite. Observera att du inte kan använda detta verktyg för att begära in uppgifter i syfte att överlämna dem till åklagaren eller polisen. Du kan bara begära in de uppgifter du behöver för myndighetens kontrollarbete.

Tänk också på att var och en är, enligt en grundläggande princip inom mänskliga rättigheter, skyddad mot "självangivelse" och har därmed rätt att vägra medverka till brottsutredning mot sig själv.

Alla livsmedelsföretagare har en skyldighet att ge myndigheten tillgång till bland annat utrustning, transportmedel, lokaler och andra platser under deras kontroll. Se artikel 15.1 i förordning (EU) 2017/625. Denna skyldighet gäller även företagare som bedriver registrerad livsmedelsverksamhet i sin privatbostad, som har anläggningar med mobil verksamhet eller fordon som hör till verksamheten.

Kom ihåg att myndighetens rätt till tillträde är begränsad till sådana lokaler som har anknytning till verksamheten och bara i den utsträckning det är nödvändigt för att utföra offentlig kontroll eller annan offentlig verksamhet. Rätten till tillträden innebär inte att myndigheten utan samtycke får bereda sig tillträde till en anläggning, varken affärslokaler, fordon eller enskilda bostad.

En kontrollmyndighet har inte rätt till tillträde till lokaler eller anläggningar som ligger utanför kontrollmyndighetens geografiska eller juridiska område. Du som inspektör kan därför inte göra inspektion på en anläggning som kontrolleras av en annan myndighet eller ligger i en annan kommun eller ett annat län.

Om tillträde vägras eller på annat sätt omöjliggörs, kan det bli aktuellt att begära biträde av polismyndigheten. Begäran om handräckning bör ske efter att andra möjligheter att genomföra kontrollen är uttömda.

Senast uppdaterad 4 januari 2023 Ansvarig grupp SV_KL